Visites guiades virtuals: Burjassot i Vicent Andrés Estellés

Burjassot (l'Horta Nord) es troba a la zona nord-oest de l'àrea metropolitana de València. Podem trobar diferents versions de l'origen del nom d'aquest municipi. No obstant això és àmpliament acceptat que el nom de Burjassot, prové de l'àrab *burg* ('torre') i *sot* ('bosc') i que en origen es tractava d'una alqueria musulmana fortificada.

Palau de Burjassot

Des que Jaume I va donar l'alqueria a García Pérez de Figuerola el 1237, aquesta ha anat canviant de propietari durant els segles posteriors a la reconquesta. Van ser els anys de les guerres de les Germanies i del famós personatge de l'Encobert, qui havia arribat a Burjassot per a buscar refugi al castell on va trobar la seua mort. Posteriorment el Reial Col·legi de Corpus Christi va mantenir la propietat fins a l'abolició dels senyorius al segle XIX i l'arquebisbe Ribera va dotar al castell palau la seua actual configuració.

La morfologia i evolució de Burjassot està marcada clarament per la presència d'aquest palau i de les 41 sitges construïdes durant els segles XVI, XVII i XVIII, les quan van servir d'emmagatzematge del blat per a la ciutat de València. La unió d'aquests dos punts del municipi es va materialitzar històricament en quatre vies longitudinals que es conserven avui dia: Jorge Juan, Bisbe Muñoz, Blasco Ibáñez i Mariana Pineda.

Plaça d'Emilio Castelar de Burjassot

Burjassot sofreix un gran creixement demogràfic en la dècada dels 60 i actualment supera els 37.000 habitants. La seua economia ha estat lligada a l'horta, però els últims anys, el sector serveis cada vegada té més força.

Vicent Andrés Estellés

Estàtua en bronze de Vicent Andrés Estellés en la plaça Emilio Castelar de Burjassot

No podem parlar de la història de Burjassot sense esmentar l'obra del poeta i periodista Vicent Andrés Estellés, qui hi va nàixer el 4 de setembre del 1924 . Estellés està considerat com un dels principals renovadors de la poesia contemporània en valencià.

Venia d'una família humil, sent el seu pare el forner de Burjassot, i va viure entre els carrers d'aquest poble tota la seua infància. Durant la Guerra Civil, quan tenia 12 anys, ja va començar a escriure poesia, que ell mateix va denominar “de combat”. Era amant de la lectura d'autors com Lorca o Antonio Machado, que malauradament va veure com alimentaven el foc de sa casa després de la guerra, a causa de la por a la possible repressió per la possessió de llibres designats com a "prohibits".

Va estudiar periodisme a Madrid i una vegada va tornar a Burjassot l'any 1948, va començar a treballar a "Las Provincias", ocupació que va exercir fins l'any 1978, quan va ser arbitràriament substituït.

El seu primer llibre va ser *Ciutat a cau d'orella* (1953). El 1955 es va casar amb Isabel Llorente, que treballava a l'Ajuntament de València, i deu mesos més tard van tenir una filla que es va morir als quatre mesos. Aquesta mort el va dur a escriure *La nit* (1956) i *Primera soledad*. Va tenir dos fills més, Vicent i Carmina.

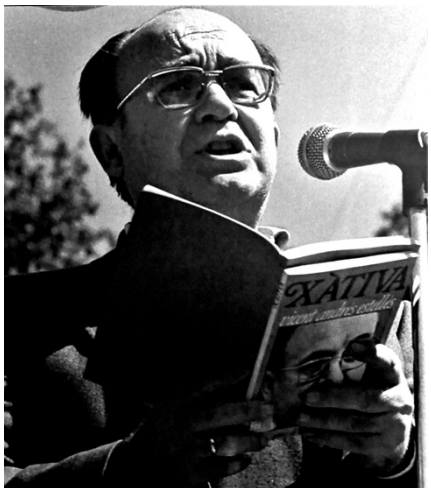

Estelles recitant un dels seus llibres

Aquesta situació de contradicció entre els seus sentiments més profunds i els interessos relacionats amb la subsistència econòmica va durar fins l'any 1971, que és quan decideix publicar els seus versos: *La clau que obri tots els panys*, *Llibre de meravelles*, *Llibre*

d'exilis, *Primera audició* i *L'inventari clement* (Premi Ausiàs March). A partir d'aquell moment comença a ser reconegut i es publica la seua obra completa, que inclou *Recomane tenebres* (1972), *Les pedres de l'àmfora* (1974) (Premi Lletra d'Or), entre altres.

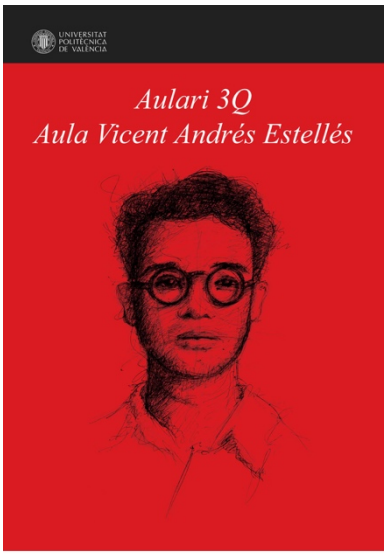

La UPV té dedicada una aula a Vicent Andrés Estellés. Dibuix cedit per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

Més endavant va desenvolupar la idea de fer un cant a València que es va convertir en el seu projecte més ambiciós, el *Mural del País València* (publicat en fragments des del 1978, i complet el 1996). Volia escriure un mural on s'indentificara la seua terra, fet des del poble i per al poble. Consta de seixanta llibres, on evoca personatges històrics, geografia, naturalesa, productes de la terra i, per primera vegada, el poeta canta amb optimisme desesperat. Els temes recurrents en la poesia d'Estellés són la fam, el sexe, la mort i l'amor, construïts fonent diversos registres.

Estellés és un dels poetes més musicats en valencià sobretot per Ovidi Montllor, però també per altres intèrprets com Paco Muñoz, Pau Alabajos, Al Tall, Lluís Miquel, Miquel Gil o Andreu Valor, entre molts altres.

Vicent Andrés Estellés va rebre nombrosos reconeixements com el Premi d'Honor de les Lletres Valencianes, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, la Creu de Sant Jordi o la Medalla d'Or al Mèrit en les Belles Arts, o la declaració el 2013 com l'*Any Estellés* per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua o, des del 2010, la *Festa Estellés*, que commemora el naixement del poeta.

Va morir a València, el 27 de març de 1993 deixant una abundant obra inèdita.

Font: www.jdiezarnal.com, www.escriptors.cat i www.escritores.org